Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 27. mája 2014*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Naliehavé prejudiciálne konanie — Policajná a súdna spolupráca v trestných veciach — Charta základných práv Európskej únie — Články 50 a 52 — Zásada ne bis in idem — Dohovor, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda — Článok 54 — Pojmy trest, ktorý bol ‚už odpykaný' a ktorý ‚sa práve odpykáva'"

Vo veci C-129/14 PPU,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Oberlandesgericht Nürnberg (Nemecko) z 19. marca 2014 a doručený Súdnemu dvoru 20. marca 2014, ktorý súvisí s trestným konaním proti:

Zoranovi Spasicovi,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda V. Skouris, podpredseda K. Lenaerts, predsedovia komôr R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, L. Bay Larsen, M. Safjan, C. G. Fernlund, sudcovia A. Ó Caoimh, C. Toader (spravodajkyňa), D. Šváby, E. Jarašiūnas, S. Rodin a F. Biltgen,

generálny advokát: N. Jääskinen,

tajomník: I. Illéssy, referent,

so zreteľom na návrh vnútroštátneho súdu z 19. marca 2014, doručený Súdnemu dvoru 20. marca 2014, prejednať prejudiciálny návrh v rámci naliehavého konania podľa článku 107 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora,

so zreteľom na rozhodnutie tretej komory Súdneho dvora z 31. marca 2014 vyhovieť uvedenému návrhu,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 28. apríla 2014,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Z. Spasic, v zastúpení: A. Schwarzer, Rechtsanwalt,

— nemecká vláda, v zastúpení: T. Henze a J. Kemper, splnomocnení zástupcovia,

— francúzska vláda, v zastúpení: D. Colas a F.-X. Bréchot, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: nemčina.

— talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci L. Ventrella, avvocato dello Stato,

— Rada Európskej únie, v zastúpení: P. Plaza a Z. Kupčová, splnomocnené zástupkyne,

— Európska komisia, v zastúpení: W. Bogensberger a R. Troosters, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí generálneho advokáta,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 54 Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda zo 14. júna 1985 uzatvorená medzi vládami štátov hospodárskej únie Beneluxu, Nemeckej spolkovej republiky a Francúzskej republiky o postupnom zrušení kontrol na ich spoločných hraniciach (Ú. v. ES L 239, 2000, s. 19; Mim. vyd. 19/002, s. 9, ďalej len „DVSD“), podpísaného v Schengene 19. júna 1990, ktorý nadobudol platnosť 26. marca 1995, týkajúceho sa uplatňovania zásady *ne bis in idem*, ako aj zlučiteľnosti tohto ustanovenia s článkom 50 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci trestného konania vedeného v Nemecku proti pánovi Spasicovi pre podvod, ktorého sa dopustil v Taliansku.

Právny rámec

Právo Únie

Charta

3 Článok 50 Charty s názvom „Právo nebyť stíhaný alebo potrestaný v trestnom konaní dvakrát za ten istý trestný čin“ sa nachádza v jej hlave VI, ktorá má názov „Spravodlivosť“. Tento článok stanovuje:

„Nikoho nemožno stíhať alebo potrestať v trestnom konaní za trestný čin, za ktorý už bol v rámci Únie oslobodený alebo odsúdený konečným rozsudkom v súlade so zákonom.“

4 Práva, slobody a zásady uvedené v Charte sa podľa článku 6 ods. 1 tretieho pododseku ZEÚ vykladajú v súlade so všeobecnými ustanoveniami hlavy VII Charty, ktorými sa upravuje jej výklad a uplatňovanie, a pri riadnom zohľadnení vysvetliviek, na ktoré sa v Charte odkazuje a ktoré označujú zdroje týchto ustanovení.

5 Článok 52 Charty s názvom „Rozsah… [zaručených] práv…“, ktorý sa nachádza v hlave VII, „Všeobecné ustanovenia“, stanovuje:

„1. Akékoľvek obmedzenie výkonu práv a slobôd uznaných v tejto charte musí byť ustanovené zákonom a rešpektovať podstatu týchto práv a slobôd. Za predpokladu dodržiavania zásady proporcionality možno tieto práva a slobody obmedziť len vtedy, ak je to nevyhnutné a skutočne to zodpovedá cieľom všeobecného záujmu, ktoré sú uznané Úniou, alebo ak je to potrebné na ochranu práv a slobôd iných.

…

3. V rozsahu, v akom táto charta obsahuje práva, ktoré zodpovedajú právam zaručeným v Európskom dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd, zmysel a rozsah týchto práv je rovnaký ako zmysel a rozsah práv ustanovených v uvedenom dohovore. Toto ustanovenie nebráni tomu, aby právo Únie priznávalo širší rozsah ochrany týchto práv.

…

7. Súdy Únie a členských štátov náležite prihliadajú na vysvetlivky vypracované s cieľom poskytnúť usmernenia pri výklade tejto charty.“

6 Čo sa týka článku 50 Charty, Vysvetlivky k Charte základných práv (Ú. v. EÚ C 303, 2007, s. 17, ďalej len „vysvetlivky k Charte“) spresňujú, že pravidlo *ne bis in idem* sa uplatňuje nielen v rámci jurisdikcie jedného štátu, ale aj medzi jurisdikciami niekoľkých členských štátov, čo zodpovedá *acquis* práva Únie. Tieto vysvetlivky k rovnakému článku 50 okrem toho výslovne odkazujú na články 54 až 58 DVSD, pričom spresňujú, že na veľmi obmedzené výnimky, v ktorých uvedené články povoľujú členským štátom odchýliť sa od zásady *ne bis in idem*, sa vzťahuje horizontálna doložka článku 52 ods. 1, ktorá sa týka obmedzení.

DVSD

7 DVSD bol uzavretý s cieľom zabezpečiť vykonanie Dohody medzi vládami štátov hospodárskej únie Beneluxu, Nemeckej spolkovej republiky a Francúzskej republiky o postupnom zrušení kontrol na ich spoločných hraniciach, podpísanej v Schengene 14. júna 1985 (Ú. v. ES L 239, 2000, s. 19; Mim. vyd. 19/002).

8 Článok 54 DVSD sa nachádza v jeho kapitole 3, ktorá sa volá „Zákaz dvojitého trestu“. Tento článok stanovuje:

„Osoba právoplatne odsúdená jednou zo zmluvných strán nesmie byť pre ten istý čin stíhaná inou zmluvnou stranou, a to za predpokladu, že v prípade odsúdenia bol trest už odpykaný alebo sa práve odpykáva alebo podľa práva štátu, v ktorom bol rozsudok vynesený, už nemôže byť vykonaný.“

Protokol, ktorým sa začleňuje schengenské *acquis* do rámca Únie

9 DVSD bol začlenený do práva Únie Protokolom, ktorým sa začleňuje Schengenské *acquis* do rámca Európskej únie, pripojeným Amsterdamskou zmluvou k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o založení Európskeho spoločenstva (Ú. v. ES C 340, 1997, s. 93, ďalej len „schengenský protokol“), ako „schengenské *acquis*“ definované v prílohe k tomuto protokolu. Tento protokol povoľuje trinástim členským štátom založiť medzi sebou užšiu spoluprácu v oblasti patriacej do pôsobnosti schengenského *acquis*.

10 Podľa článku 1 schengenského protokolu sa medzičasom stala zmluvným štátom DVSD aj Talianska republika.

11 Článok 2 ods. 1 tohto protokolu znie:

„…

Rada [Európskej únie]… v súlade s príslušnými ustanoveniami zmlúv určí právny základ pre každé z ustanovení alebo rozhodnutí, ktoré predstavujú Schengenské *acquis*.

S ohľadom na takéto ustanovenia a rozhodnutia a v súlade s týmto určením vykonáva Súdny dvor [Európskej únie] právomoci zverené mu príslušnými uplatniteľnými ustanoveniami zmlúv. …

Pokiaľ vyššie uvedené opatrenia neboli prijaté, a bez toho, aby bol dotknutý článok 5(2), ustanovenia alebo rozhodnutia, ktoré predstavujú Schengenské *acquis*, sa považujú za akty založené na Hlave VI Zmluvy o Európskej únii.“

12 Podľa článku 2 ods. 1 schengenského protokolu bolo prijaté rozhodnutie Rady 1999/436/ES z 20. mája 1999, ktorým sa v súlade s príslušnými ustanoveniami Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva a Zmluvy o Európskej únii stanovuje právny základ pre všetky ustanovenia alebo rozhodnutia, ktoré tvoria schengenské *acquis* (Ú. v. ES L 176, s. 17; Mim. vyd. 19/001, s. 152). Z článku 2 rozhodnutia 1999/436 a z jeho prílohy A vyplýva, že Rada označila článok 34 EÚ a článok 31 EÚ ako právne základy článkov 54 až 58 DVSD.

Protokol (č. 19) o schengenskom *acquis* začlenenom do rámca Európskej únie

13 Protokol (č. 19) o Schengenskom *acquis* začlenenom do rámca Európskej únie (Ú. v. EÚ C 115, 2008, s. 290), pripojený k Zmluve o FEÚ, povolil 25 členským štátom, aby v právnom a inštitucionálnom rámci Únie nadviazali medzi sebou užšiu spoluprácu v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje schengenské *acquis*. Podľa článku 2 tohto protokolu:

„Schengenské *acquis* sa uplatňuje v členských štátoch uvedených v článku 1 bez toho, aby bol dotknutý článok 3 Aktu o pristúpení zo 16. apríla 2003 a článok 4 Aktu o pristúpení z 25. apríla 2005. Rada nahrádza Výkonný výbor zriadený schengenskými dohodami.“

Protokol (č. 36) o prechodných ustanoveniach

14 Článok 9 protokolu (č. 36) o prechodných ustanoveniach (Ú. v. EÚ C 115, 2008, s. 322), pripojeného k Zmluve o FEÚ, znie takto:

„Právne účinky aktov inštitúcií, orgánov, úradov a agentúr Únie prijatých na základe Zmluvy [o EÚ] pred nadobudnutím platnosti Lisabonskej zmluvy, sú zachované tak dlho, pokým sa tieto akty uplatňovaním zmlúv nezrušia, nevyhlásia za neplatné alebo nezmenia a nedoplnia. To isté platí aj pre dohovory uzavreté medzi členskými štátmi na základe Zmluvy [o EÚ].“

15 Článok 10 ods. 1 a 3 tohto protokolu stanovuje:

„1. Ako prechodné opatrenie a pokiaľ ide o akty Únie v oblasti policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach, ktoré boli prijaté pred nadobudnutím platnosti Lisabonskej zmluvy, v deň nadobudnutia platnosti uvedenej zmluvy majú inštitúcie tieto právomoci: právomoci Komisie podľa článku 258 [ZFEÚ] sa nebudú uplatňovať a právomoci Súdneho dvora Európskej únie podľa hlavy VI Zmluvy [o EÚ] v znení platnom pred nadobudnutím platnosti Lisabonskej zmluvy, ostávajú rovnaké vrátane prípadu, keď boli akceptované podľa článku 35 ods. 2 [EÚ].

…

3. Účinnosť prechodného opatrenia uvedeného v odseku 1 skončí najneskôr uplynutím piatich rokov od nadobudnutia platnosti Lisabonskej zmluvy.

…“

Rámcové rozhodnutie 2002/584/SVV

16 Článok 1 ods. 1 rámcového rozhodnutia Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (Ú. v. ES L 190, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 34), zmeneného a doplneného rámcovým rozhodnutím Rady 2009/299/SVV z 26. februára 2009 (Ú. v. EÚ L 81, s. 24, ďalej len „rámcové rozhodnutie 2002/584“), stanovuje:

„Európsky zatykač je súdne rozhodnutie vydané členským štátom s cieľom zatknúť a vydať požadovanú osobu inému členskému štátu na účely vedenia trestného stíhania alebo výkonu trestu alebo ochranného opatrenia [Európsky zatykač je súdne rozhodnutie vydané členským štátom s cieľom, aby iný členský štát zatkol a vydal požadovanú osobu na účely vedenia trestného stíhania alebo výkonu trestu odňatia slobody alebo ochranného opatrenia spojeného s pozbavením osobnej slobody – *neoficiálny preklad*].“

17 Podľa článku 2 ods. 1 rámcového rozhodnutia 2002/584 možno európsky zatykač vydať okrem iného vtedy, ak bol vynesený odsudzujúci rozsudok alebo bolo uložené ochranné opatrenie, ktoré sa týkajú obdobia minimálne štyroch mesiacov.

18 Vykonanie európskeho zatykača možno odmietnuť z dôvodov obsiahnutých v článkoch 3 a 4 toho istého rámcového rozhodnutia.

Rámcové rozhodnutie 2005/214/SVV

19 Podľa odôvodnenia 2 rámcového rozhodnutia Rady 2005/214/SVV z 24. februára 2005 o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na peňažné sankcie (Ú. v. EÚ L 76, s. 16), zmeneného a doplneného rámcovým rozhodnutím Rady 2009/299/SVV z 26. februára 2009 (Ú. v. EÚ L 81, s. 24) (ďalej len „rámcové rozhodnutie 2005/214“), „zásada vzájomného uznávania by sa mala uplatňovať na peňažné sankcie, ktoré uložili justičné alebo správne orgány s cieľom uľahčiť výkon týchto sankcií v inom členskom štáte, ako je štát, v ktorom sú uložené“.

Rámcové rozhodnutie 2008/909/SVV

20 Článok 3 rámcového rozhodnutia Rady 2008/909/SVV z 27. novembra 2008 o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na rozsudky v trestných veciach, ktorými sa ukladajú tresty odňatia slobody alebo opatrenia zahŕňajúce pozbavenie osobnej slobody, na účely ich výkonu v Európskej únii (Ú. v. EÚ L 327, s. 27), s názvom „Účel a rozsah pôsobnosti“ stanovuje:

„1. Účelom tohto rámcového rozhodnutia je vytvoriť pravidlá, podľa ktorých členský štát s cieľom uľahčenia sociálnej nápravy odsúdenej osoby uzná rozsudok a vykoná trest.

2. Toto rámcové rozhodnutie sa uplatňuje v prípade, že sa odsúdená osoba nachádza v štáte pôvodu alebo vo vykonávajúcom štáte.

…“

Rámcové rozhodnutie 2009/948/SVV

21 Odôvodnenie 3 rámcového rozhodnutia Rady 2009/948/SVV z 30. novembra 2009 o predchádzaní kolíziám pri výkone právomoci v trestných veciach a ich urovnávaní (Ú. v. EÚ L 328, s. 42) uvádza:

„Opatrenia ustanovené v tomto rámcovom rozhodnutí by mali predchádzať situáciám, keď sa voči rovnakej osobe vedú súbežné trestné konania v rôznych členských štátoch vo veci rovnakých skutkov, ktoré by mohli viesť ku konečnému rozhodnutiu týchto konaní v dvoch alebo viacerých členských štátoch. Cieľom rámcového rozhodnutia je preto brániť porušovaniu zásady *ne bis in idem* ustanovenej v článku 54 [DVSD]…“

22 Podľa článku 5 ods. 1 tohto rámcového rozhodnutia, ak má príslušný orgán členského štátu opodstatnené dôvody domnievať sa, že sa v inom členskom štáte vedie súbežné trestné konanie, skontaktuje sa s príslušným orgánom daného členského štátu, aby sa potvrdila existencia takéhoto súbežného konania a na základe toho sa mohli začať priame konzultácie.

Vnútroštátne práva

Nemecké právo

23 V súlade s § 7 ods. 1 trestného zákona (Strafgesetzbuch) s názvom „Uplatniteľnosť na konania zakladajúce trestný čin spáchané v zahraničí v ostatných prípadoch“:

„Nemecké trestné právo sa uplatňuje na činy zakladajúce trestný čin, ktoré boli spáchané v zahraničí proti občanovi Nemecka, v prípade, keď je čin tiež trestný v štáte, kde bol spáchaný, alebo keď miesto, kde bol čin spáchaný, nepatrí do trestnej právomoci žiadneho štátu.“

24 Paragraf 263 trestného zákona s názvom „Podvod“ znie takto:

„(1) Kto s úmyslom získať pre seba alebo pre tretiu osobu nedovolený majetkový prospech spôsobí škodu na majetku iného tým, že vyvolá omyl alebo ho ponechá v omyle predstieraním nepravdivých skutočností alebo skreslením alebo zatajením pravdivých skutočností, potresce sa odňatím slobody až na päť rokov alebo pokutou.

…

(3) V osobitne závažných prípadoch sa uloží trest odňatia slobody od šiestich mesiacov do desiatich rokov.

1. Vec treba v zásade považovať za osobitne závažnú vtedy, keď páchateľ koná pri výkone povolania alebo ako člen organizovanej skupiny…“

25 Podľa § 1 zákona o podávaní návrhov Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev na začatie prejudiciálneho konania v oblasti policajnej a súdnej spolupráce v trestných veciach v súlade s článkom 35 EÚ (Gesetz betreffend die Anrufung des Gerichtshofs der Europäischen Gemeinschaften im Wege des Vorabentscheidungsverfahrens auf dem Gebiet der polizeilichen Zusammenarbeit und der justitiellen Zusammenarbeit in Strafsachen nach Art. 35 des EU-Vertrages) zo 6. augusta 1998 (BGBl. 1998 I, s. 2035), môžu všetky nemecké súdy podať Súdnemu dvoru návrh na začatie prejudiciálneho konania v oblasti uvedenej v článku 35 EÚ, ktorý sa týka buď platnosti a výkladu rámcových rozhodnutí, výkladu dohovorov, alebo platnosti a výkladu opatrení na vykonanie dohovorov patriacich do tejto oblasti.

Talianske právo

26 Článok 640 ods. 1 trestného zákona s názvom „Podvod“ stanovuje:

„Kto ľsťou alebo podvodným konaním uvádzajúcimi iného do omylu zabezpečí sebe alebo v prospech iného nenáležitý prospech na ujmu tretej osoby, potresce sa odňatím slobody od šiestich mesiacov do troch rokov a pokutou od 51 do 1 032 eur.

…“

27 Článok 444 ods. 1 trestného poriadku stanovuje:

„Obvinený a prokurátor môžu súdu navrhnúť, aby bol uložený náhradný trest primeraného druhu a rozsahu, peňažný trest znížený na maximálne tretinu sadzby alebo trest odňatia slobody, pokiaľ vzhľadom na okolnosti a znížený na maximálne tretinu sadzby nepresahuje päť rokov, a to buď samostatne, alebo spolu s peňažným trestom.“

28 Podľa článku 656 ods. 5 trestného poriadku prokuratúra odloží výkon trestu odňatia slobody, ktorý je nižší ako tri roky. Ak odsúdený nepodá návrh na opatrenie, ktoré je alternatívou trestu odňatia slobody, prokuratúra zruší odklad výkonu podľa článku 656 ods. 8 tohto poriadku.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

29 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania a zo spisu predloženého Súdnemu dvoru vyplýva, že Staatsanwaltschaft Regensburg (Prokuratúra v Regensburgu, Nemecko) stíha pána Spasica, srbského štátneho príslušníka, za to, že sa 20. marca 2009 ako člen organizovanej skupiny dopustil podvodu v Miláne (Taliansko). Obeť nemeckej národnosti, pán Wolfgang Soller, bol kontaktovaný spolupáchateľom pána Spasica, ktorému potom odovzdal sumu 40 000 eur v malých bankovkách výmenou za bankovky s nominálnou hodnotou 500 eur, ktoré sa neskôr ukázali falošné.

30 Pán Spasic, na ktorého Staatsanwaltschaft Innsbruck (Prokuratúra v Innsbrucku, Rakúsko) vydala 27. augusta 2009 európsky zatykač pre iné trestné činy spáchané rovnakým spôsobom, bol 8. októbra 2009 zatknutý v Maďarsku a následne odovzdaný rakúskym orgánom. V tomto členskom štáte bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní sedem rokov a šesť mesiacov, pričom toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 26. augusta 2010.

31 Amtsgericht Regensburg (Okresný súd v Regensburgu) vydal 25. februára 2010 vnútroštátny zatykač pre skutok podvodu spáchaný v Miláne, na základe ktorého Staatsanwaltschaft Regensburg vydal európsky zatykač z 5. marca 2010.

32 Tribunale ordinario di Milano (Súd v Miláne, Taliansko) rozhodnutím z 18. júna 2012, ktoré nadobudlo právoplatnosť 7. júla 2012, pána Spasica odsúdil v neprítomnosti jednak na trest odňatia slobody v trvaní jedného roka a jednak na zaplatenie pokuty vo výške 800 eur za trestný čin podvodu spáchaný 20. marca 2009 v Miláne. Z tohto rozhodnutia Tribunale ordinario di Milano vyplýva, že pán Spasic, ktorý bol vo väzbe v Rakúsku, sa písomne priznal a vnútroštátny súd s prihliadnutím na to uplatnil článok 640 trestného zákona a článok 444 trestného poriadku. Prokuratúra pri Tribunale ordinario di Milano odložila výkon trestu podľa článku 656 ods. 5 trestného poriadku.

33 Tá istá prokuratúra rozhodnutím z 5. januára 2013 zrušila odklad výkonu trestu a nariadila vzatie odsúdeného do výkonu trestu odňatia slobody s cieľom, aby vykonal uvedený trest odňatia slobody v trvaní jedného roka a zaplatil pokutu vo výške 800 eur.

34 Amtsgericht Regensburg vydal 20. novembra 2013 na pána Spasica nový rozšírený vnútroštátny zatykač, v ktorého bode I je uvedené, že skutok podvodu spáchal ako člen organizovanej skupiny v Miláne 20. marca 2009 na škodu pána Sollera, ktorého sa týkal už vnútroštátny zatykač z 25. februára 2010, a v bode II sú uvedené iné skutky.

35 Pán Spasic je vo vyšetrovacej väzbe v Nemecku od 6. decembra 2013, keď ho rakúske orgány odovzdali nemeckým orgánom podľa európskeho zatykača z 5. marca 2010.

36 Pán Spasic napadol na Amtsgericht Regensburg rozhodnutie nariaďujúce jeho ponechanie vo väzbe, pričom v podstate tvrdil, že na základe zásady *ne bis in idem* nemôže byť stíhaný v Nemecku za skutok spáchaný v Miláne 20. marca 2009, keďže ho už za ten istý skutok právoplatne a vykonateľne odsúdil Tribunale ordinario di Milano.

37 Uznesením z 13. januára 2014 Amtsgericht Regensburg zamietol jeho opravný prostriedok a postúpil vec na Landgericht Regensburg (Regionálny súd v Regensburgu). Dňa 23. januára 2014 pán Spasic bankovým prevodom zaplatil sumu 800 eur titulom pokuty, ktorú mu uložil Tribunale ordinario di Milano, a predložil na Landgericht Regensburg dôkaz o tejto platbe.

38 Rozhodnutím z 28. januára 2014 Landgericht Regensburg potvrdil uznesenie Amtsgericht Regensburg, pričom spresnil, že ponechanie vo vyšetrovacej väzbe sa môže platne zakladať na skutku opísanom v bode I zatykača z 20. novembra 2013, teda na skutku spáchanom v Miláne 20. marca 2009, ktorého sa týkalo rozhodnutie Tribunale ordinario di Milano.

39 Pán Spasic podal proti tomuto rozhodnutiu Landgericht Regensburg opravný prostriedok na Oberlandesgericht Nürnberg (Vyšší regionálny súd v Norimbergu). V podstate tvrdí, že obmedzujúce ustanovenia článku 54 DVSD nemôžu platne obmedziť pôsobnosť článku 50 Charty a že z dôvodu, že zaplatil pokutu 800 eur, musí byť prepustený na slobodu.

40 Podľa vnútroštátneho súdu podávajúceho návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý uvádza, že v tomto ohľade odkazuje na ustálenú judikatúru Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor), predstavuje článok 54 DVSD obmedzujúce ustanovenie v zmysle článku 52 ods. 1 Charty. Z tohto dôvodu sa zásada *ne bis in idem* zakotvená v článku 50 Charty uplatňuje za podmienok uvedených v článku 54 DVSD. Tento súd však zdôrazňuje, že Súdny dvor nikdy nerozhodoval o zlučiteľnosti článku 54 DVSD s článkom 50 Charty ani o tom, aký vplyv má na druhý trest to, ak osoba, ktorá bola tým istým rozhodnutím odsúdená na trest odňatia slobody a zaplatenie pokuty, vykoná iba jeden z týchto trestov.

41 Za týchto podmienok sa Oberlandesgericht Nürnberg rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Je článok 54 [DVSD] zlučiteľný s článkom 50 [Charty] v rozsahu, v akom zákaz dvojitého stíhania podmieňuje tým, že v prípade odsúdenia bol trest už odpykaný alebo sa práve odpykáva, alebo podľa práva štátu, v ktorom bol rozsudok vynesený, už nemôže byť vykonaný?

2. Je uvedená podmienka článku 54 [DVSD] splnená aj vtedy, ak bola vykonaná len časť trestu (tu: peňažný trest) pozostávajúceho z dvoch samostatných častí (tu: peňažný trest a trest odňatia slobody) a uloženého v štáte, v ktorom bol rozsudok vynesený?“

O právomoci Súdneho dvora

42 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že návrh na začatie prejudiciálneho konania sa zakladá na článku 267 ZFEÚ, hoci položené otázky sa týkajú DVSD, teda dohovoru, na ktorý sa vzťahuje hlava VI Zmluvy o EÚ v znení platnom pred nadobudnutím platnosti Lisabonskej zmluvy.

43 V tejto súvislosti je nepochybné, že úprava v článku 267 ZFEÚ sa má uplatňovať na prejudiciálnu právomoc Súdneho dvora podľa článku 35 EÚ, ktorý sa uplatňuje do 1. decembra 2014 za podmienok uvedených v tomto ustanovení (pozri v tomto zmysle rozsudok Santesteban Goicoechea, C-296/08 PPU, EU:C:2008:457, bod 36).

44 Spolková republika Nemecko urobila vyhlásenie podľa článku 35 ods. 2 EÚ, ktorým uznala právomoc Súdneho dvora rozhodovať za podmienok uvedených v odseku 3 písm. b) tohto článku, ako to vyplýva z informácie týkajúcej sa nadobudnutia platnosti Amsterdamskej zmluvy uverejnenej v *Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev* z 1. mája 1999 (Ú. v. ES L 114, s. 56).

45 Za týchto okolností skutočnosť, že rozhodnutie vnútroštátneho súdu nespomína článok 35 EÚ, ale odkazuje na článok 267 ZFEÚ, nemôže mať sama osebe za následok nedostatok právomoci Súdneho dvora odpovedať na otázky, ktoré položil Oberlandesgericht Nürnberg (pozri v tomto zmysle rozsudok Santesteban Goicoechea, EU:C:2008:457, bod 38).

46 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že Súdny dvor má právomoc odpovedať na položené otázky.

O naliehavom konaní

47 Oberlandesgericht Nürnberg navrhol, aby bol podaný návrh na začatie prejudiciálneho konania prejednaný v naliehavom konaní upravenom v článku 23a Štatútu Súdneho dvora Európskej únie a v článku 107 rokovacieho poriadku tohto súdu.

48 Vnútroštátny súd odôvodnil svoj návrh tým, že uviedol, že dôvodnosť uväznenia pána Spasica závisí od odpovede Súdneho dvora na prejudiciálne otázky.

49 Rozhodnutím z 31. marca 2014 Súdny dvor na návrh sudcu spravodajcu a po vypočutí generálneho advokáta na základe článku 267 ods. 4 ZFEÚ a článku 107 svojho rokovacieho poriadku rozhodol vyhovieť návrhu vnútroštátneho súdu na prejednanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania v naliehavom konaní.

O prejudiciálnych otázkach

50 Na úvod treba uviesť, že článok 54 DVSD podmieňuje uplatňovanie zásady *ne bis in idem* tým, že vykonanie trestu už nie je možné, ale táto podmienka sa vo veci samej neuplatní, keďže zo skutočností uvedených v spise predloženom Súdnemu dvoru, ktoré boli potvrdené na pojednávaní, vyplýva, že podľa talianskeho práva je trest odňatia slobody, na ktorý bol pán Spasic odsúdený v tomto členskom štáte, stále vykonateľný.

O prvej otázke

51 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či článok 54 DVSD, ktorý uplatňovanie zásady *ne bis in idem* podmieňuje tým, aby v prípade odsúdenia bol trest „už odpykaný“ alebo tým, že „sa práve odpykáva“ alebo už nemôže byť vykonaný (ďalej len „podmienka vykonania“), je zlučiteľný s článkom 50 Charty, ktorý garantuje túto zásadu.

52 V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že znenie článku 54 DVSD sa líši od článku 50 Charty v tom, že podmieňuje uplatnenie zásady *ne bis in idem* podmienkou vykonania.

53 Súdny dvor uznal, že uplatňovanie zásady *ne bis in idem* uvedenej v článku 50 Charty na také trestné stíhania, o aké ide vo veci samej, predpokladá, že opatrenia, ktoré už boli prijaté voči obvinenému rozhodnutím, ktoré nadobudlo právoplatnosť, majú trestnoprávnu povahu (rozsudok Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, bod 33), čo v tomto prípade nikto nepopiera.

54 V tejto súvislosti treba na účely odpovede na prvú položenú otázku najprv pripomenúť, že vysvetlivky k Charte, ktoré boli v súlade s článkom 6 ods. 1 tretím pododsekom ZEÚ a článkom 52 ods. 7 Charty vypracované s cieľom poskytnúť usmernenia pri výklade Charty a ktoré musia byť náležite zohľadnené tak súdmi Únie, ako aj súdmi členských štátov, pokiaľ ide o článok 50 Charty, výslovne spomínajú článok 54 DVSD medzi ustanoveniami, ktorých sa týka horizontálna doložka obsiahnutá v článku 52 ods. 1 Charty.

55 Z toho vyplýva, že dodatočná podmienka obsiahnutá v článku 54 DVSD predstavuje obmedzenie zásady *ne bis in idem*, ktoré je zlučiteľné s článkom 50 Charty, keďže sa naň vzťahujú vysvetlivky k Charte týkajúce sa tohto článku 50, na ktoré priamo odkazujú ustanovenia článku 6 ods. 1 tretieho pododseku ZEÚ a článku 52 ods. 7 Charty. V každom prípade a bez ohľadu na výrazy použité vo vysvetlivkách k Charte týkajúcich sa uvedeného článku 50, podmienka vykonania, ktorá robí širšiu ochranu, ktorú ponúka tento článok 50, závislou od dodatočnej podmienky, je obmedzením práva zakotveného v uvedenom článku v zmysle článku 52 Charty.

56 V súlade s článkom 52 ods. 1 prvou vetou Charty akékoľvek obmedzenie výkonu práv a slobôd uznaných v tejto charte musí byť ustanovené zákonom a rešpektovať podstatu týchto práv. Podľa druhej vety tohto odseku za predpokladu dodržiavania zásady proporcionality možno práva a slobody obmedziť len vtedy, ak je to nevyhnutné a skutočne to zodpovedá cieľom všeobecného záujmu, ktoré sú uznané Úniou, alebo ak je to potrebné na ochranu práv a slobôd iných.

57 V tomto prípade je nepochybné, že obmedzenie zásady *ne bis in idem* treba považovať za ustanovené zákonom v zmysle článku 52 ods. 1 Charty, pretože vyplýva z článku 54 DVSD.

58 Pokiaľ ide o podstatu tejto zásady, treba uviesť, ako to tvrdili nemecká a francúzska vláda vo svojich pripomienkach, že podmienka vykonania uvedená v článku 54 DVSD nespochybňuje samotnú zásadu *ne bis in idem*. Uvedená podmienka má totiž najmä zabrániť tomu, aby osoba, ktorá bola právoplatne odsúdená v prvom zmluvnom štáte, už nemohla byť stíhaná za rovnaký skutok v druhom zmluvnom štáte, a teda aby v konečnom dôsledku zostala nepotrestaná v prípade, keď prvý štát nezabezpečil výkon uloženého trestu (pozri v tomto zmysle rozsudok Kretzinger, C-288/05, EU:C:2007:441, bod 51).

59 Z toho vyplýva, že také ustanovenie, ako je článok 54 DVSD, treba považovať za ustanovenie, ktoré rešpektuje podstatu zásady *ne bis in idem* zakotvenej v článku 50 Charty.

60 Predsa však treba overiť, či obmedzenie, ktoré prináša podmienka vykonania uvedená v článku 54 DVSD, je primerané, čo vyžaduje v prvom rade preskúmať, či ju možno považovať za podmienku, ktorá zodpovedá cieľu všeobecného záujmu v zmysle článku 52 ods. 1 Charty, a ak áno, či rešpektuje zásadu proporcionality v zmysle toho istého ustanovenia.

61 V tejto súvislosti treba najprv pripomenúť, že podľa článku 3 ods. 2 ZEÚ Únia ponúka svojim občanom priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti bez vnútorných hraníc, v ktorom je zaručený voľný pohyb osôb spolu s príslušnými opatreniami týkajúcimi sa kontroly na vonkajších hraniciach a predchádzania trestnej činnosti a boja s ňou.

62 Ako vyplýva z článku 67 ods. 3 ZFEÚ, cieľ stanovený Únii vytvoriť priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti vedie k tomu, že Únia musí zabezpečiť vysokú úroveň bezpečnosti prostredníctvom opatrení na predchádzanie trestnej činnosti a na boj proti nej prostredníctvom opatrení na koordináciu

a spoluprácu medzi policajnými a justičnými orgánmi a inými príslušnými orgánmi, ako aj vzájomným uznávaním rozsudkov v trestných veciach a v prípade potreby tiež aproximáciou trestnoprávnych predpisov.

63 Podmienka vykonania uvedená v článku 54 DVSD teda zapadá do tohto kontextu, keďže jej cieľom je, ako bolo pripomenuté v bode 58 tohto rozsudku, v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti zabrániť beztrestnosti, z ktorej by mohli mať prospech osoby odsúdené v jednom členskom štáte Únie právoplatným trestným rozsudkom.

64 Nemožno teda poprieť, že podmienka vykonania uvedená v článku 54 DVSD je schopná dosiahnuť sledovaný cieľ. Tým, že v prípade nevykonania uloženého trestu umožňuje orgánom zmluvného štátu stíhať pre rovnaký skutok osobu právoplatne odsúdenú iným zmluvným štátom, totiž vylučuje riziko, že tento odsúdený nebude potrestaný z dôvodu, že opustil územie štátu, v ktorom bol vynesený odsudzujúci rozsudok.

65 Pokiaľ ide o to, či je podmienka vykonania nevyhnutná na splnenie cieľa všeobecného záujmu, ktorým je v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti zabrániť beztrestnosti osôb odsúdených v jednom členskom štáte Únie právoplatným trestným rozsudkom, treba uviesť, ako to tvrdila Komisia vo svojich písomných pripomienkach a na pojednávaní, že na úrovni Únie skutočne existuje množstvo nástrojov, ktoré majú uľahčiť spoluprácu medzi členskými štátmi v trestných veciach.

66 V tejto súvislosti treba spomenúť rámcové rozhodnutie 2009/948, ktorého článok 5 ukladá orgánom rôznych členských štátov, ktoré uplatňujú súbežné právomoci na vykonanie trestných konaní týkajúcich sa toho istého skutku, povinnosť začať priame konzultácie s cieľom dohodnúť sa na účinnom riešení, ktoré má zabrániť negatívnym dôsledkom vyplývajúcim z existencie súbežných konaní.

67 Na jednej strane takéto priame konzultácie môžu v prípade potreby viesť na základe ustanovení rámcového rozhodnutia 2002/584 k vydaniu európskeho zatykača orgánmi členského štátu, v ktorom má sídlo súd, ktorý vyhlásil právoplatný trestný rozsudok, na účely vykonania uložených trestov. Na druhej strane tieto konzultácie môžu na základe ustanovení rámcových rozhodnutí 2005/214 a 2008/909 viesť k tomu, že tresty uložené trestným súdom jedného členského štátu sa vykonajú v inom členskom štáte (výklad rámcového rozhodnutia 2005/214 pozri v rozsudku Baláž, C-60/12, EU:C:2013:733).

68 Tieto nástroje vzájomnej pomoci však nestanovujú podmienku vykonania podobnú tej, ktorú obsahuje článok 54 DVSD, a preto nemôžu zabezpečiť úplné dosiahnutie sledovaného cieľa.

69 Hoci je totiž pravda, že tieto mechanizmy môžu zjednodušiť výkon rozhodnutí v rámci Únie, zároveň platí, že ich využitie podlieha rôznym podmienkam a v konečnom dôsledku závisí od rozhodnutia členského štátu, v ktorom má sídlo súd, ktorý vyhlásil právoplatný trestný rozsudok, pričom tento členský štát nemá povinnosť vyplývajúcu z práva Únie zabezpečiť skutočný výkon trestov vyplývajúcich z tohto rozsudku. Možnosti, ktoré má tento členský štát na základe týchto rámcových rozhodnutí, teda nemôžu zabezpečiť, aby sa v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti zabránilo beztrestnosti osôb odsúdených v Únii právoplatným trestným rozsudkom v prípade, keď prvý štát, v ktorom bol vynesený odsudzujúci rozsudok, nezabezpečil výkon uloženého trestu.

70 Okrem toho, hoci rámcové rozhodnutie 2008/909 umožňuje uvažovať o výkone trestu odňatia slobody v inom členskom štáte, než je ten, v ktorom má sídlo súd, ktorý vyhlásil odsudzujúci rozsudok, treba uviesť, že podľa jeho článku 4 je táto možnosť podmienená súhlasom odsúdenej osoby a zároveň tým, že členský štát, ktorý vyhlásil odsudzujúci rozsudok, sa presvedčil o tom, že jeho výkon vykonávajúcim členským štátom prispeje k dosiahnutiu cieľa spočívajúceho v uľahčení sociálnej nápravy odsúdenej osoby. Z toho vyplýva, že hlavným cieľom systému zavedeného týmto rámcovým rozhodnutím nie je bojovať proti beztrestnosti osôb odsúdených v Únii právoplatným trestným rozsudkom, a teda nemôže zabezpečiť úplné dosiahnutie tohto cieľa.

71 Navyše treba zdôrazniť, že podmienka vykonania obsiahnutá v DVSD znamená, že v prípade, keď konkrétne okolnosti veci a postoj štátu, v ktorom bol vynesený prvý odsudzujúci rozsudok, umožnili, aby bol uložený trest odpykaný alebo sa tento trest v súčasnosti odpykával, prípadne aj vďaka využitiu nástrojov, ktoré upravuje právo Únie s cieľom zjednodušiť výkon trestov, potom osoba právoplatne odsúdená jedným členským štátom už nemôže byť stíhaná pre rovnaký skutok iným členským štátom. V rámci zavedenom článkom 54 DVSD teda k takýmto stíhaniam dôjde iba vtedy, keď systém, ktorý v súčasnosti upravuje právo Únie, z akéhokoľvek dôvodu nestačil na vylúčenie beztrestnosti osôb odsúdených v Únii právoplatným trestným rozsudkom.

72 Z toho vyplýva, že podmienka vykonania upravená v článku 54 DVSD neprekračuje to, čo je v cezhraničnom kontexte nevyhnutné na zabránenie beztrestnosti osôb odsúdených v členskom štáte Únie právoplatným trestným rozsudkom.

73 Pri konkrétnom uplatnení podmienky vykonania obsiahnutej v článku 54 DVSD v určitej veci však nemožno vylúčiť, že na základe článku 4 ods. 3 ZEÚ a právnych nástrojov sekundárneho práva Únie v trestnoprávnej oblasti uvedených Komisiou príslušné vnútroštátne súdy nadviažu kontakt a začnú konzultácie, aby overili, či má členský štát, v ktorom bol vynesený prvý odsudzujúci rozsudok, skutočne v úmysle pristúpiť k výkonu uložených trestov.

74 Vzhľadom na uvedené treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 54 DVSD, ktorý podmieňuje uplatňovanie zásady *ne bis in idem* tým, aby v prípade odsúdenia bol trest „už odpykaný“, alebo tým, že „sa práve odpykáva“, je zlučiteľná s článkom 50 Charty, ktorý garantuje túto zásadu.

O druhej otázke

75 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 54 DVSD vykladať tak, že samotné zaplatenie peňažného trestu uloženého osobe odsúdenej tým istým rozhodnutím súdu iného členského štátu aj na trest odňatia slobody, ktorý nebol vykonaný, neumožňuje domnievať sa, že trest bol už odpykaný alebo sa práve odpykáva v zmysle tohto ustanovenia.

76 S cieľom odpovedať na túto otázku treba najprv pripomenúť, že trestné právo hmotné a procesné členských štátov nebolo harmonizované na úrovni Únie.

77 Zásada *ne bis in idem* uvedená v článku 54 DVSD má nielen v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti zabrániť beztrestnosti osôb odsúdených v Únii právoplatným trestným rozsudkom, ale má aj bez harmonizácie alebo aproximácie trestnoprávnych úprav členských štátov zabezpečiť právnu istotu prostredníctvom rešpektovania rozhodnutí verejných orgánov, ktoré nadobudli právoplatnosť.

78 Ako talianska vláda potvrdila na pojednávaní, v kontexte veci samej boli pánovi Spasicovi uložené dva hlavné tresty, a to jednak trest odňatia slobody a jednak pokuta.

79 Jednotné uplatňovanie práva Únie podľa ustálenej judikatúry aj bez harmonizácie trestnoprávnych úprav členských štátov vyžaduje, aby ustanovenie, ktoré neodkazuje na právo týchto štátov, bolo vykladané autonómne a jednotne, pričom tento výklad musí zohľadňovať kontext, v ktorom sa ustanovenie nachádza, a sledovaný cieľ (pozri v tomto zmysle rozsudky van Esbroeck, C-436/04, EU:C:2006:165, bod 35; Mantello, C-261/09, EU:C:2010:683, bod 38, a Baláž, C-60/12, EU:C:2013:733, bod 26).

80 Hoci článok 54 DVSD stanovuje, že je potrebné, aby bol trest „už odpykaný“, pričom používa jednotné číslo, táto podmienka sa zjavne vzťahuje aj na situáciu, keď boli uložené také dva hlavné tresty ako vo veci samej, a to jednak trest odňatia slobody a jednak zaplatenie pokuty.

81 Iný výklad by mal totiž za následok, že zásada *ne bis in idem* uvedená v článku 54 DVSD by nemala zmysel, a ohrozil by riadne uplatňovanie uvedeného článku.

82 Na základe toho treba dospieť k záveru, že keďže jeden z dvoch uložených trestov nebol „odpykaný“ v zmysle článku 54 DVSD, túto podmienku nemožno považovať za splnenú.

83 Pokiaľ ide o otázku, či situácia vo veci samej spĺňa podmienku takisto uvedenú v článku 54 DVSD, podľa ktorej na to, aby sa mohla uplatniť zásada *ne bis in idem*, sa musí trest „práve odpykávať“, je nepochybné, že pán Spasic ani nenastúpil výkon svojho trestu odňatia slobody v Taliansku (pozri v tomto zmysle rozsudok Kretzinger, EU:C:2007:441, bod 63).

84 Pokiaľ ide o dva tresty uložené vo veci samej, nemožno sa ani domnievať, že z dôvodu zaplatenia pokuty sa trest „práve odpykáva“ v zmysle článku 54 DVSD.

85 Vzhľadom na uvedené treba na druhú otázku odpovedať tak, že článok 54 DVSD sa má vykladať v tom zmysle, že samotné zaplatenie peňažného trestu uloženého osobe odsúdenej tým istým rozhodnutím súdu iného členského štátu aj na trest odňatia slobody, ktorý nebol vykonaný, neumožňuje domnievať sa, že trest bol už odpykaný alebo sa práve odpykáva v zmysle tohto ustanovenia.

O trovách

86 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

1. **Článok 54 Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda zo 14. júna 1985 uzatvorená medzi vládami štátov hospodárskej únie Beneluxu, Nemeckej spolkovej republiky a Francúzskej republiky o postupnom zrušení kontrol na ich spoločných hraniciach, podpísaného v Schengene 19. júna 1990, ktorý nadobudol platnosť 26. marca 1995, ktorý podmieňuje uplatňovanie zásady *ne bis in idem* tým, aby v prípade odsúdenia bol trest „už odpykaný“, alebo tým, že „sa práve odpykáva“, je zlučiteľná s článkom 50 Charty základných práv Európskej únie, ktorý garantuje túto zásadu.**

2. **Článok 54 tohto dohovoru sa má vykladať tak, že samotné zaplatenie peňažného trestu uloženého osobe odsúdenej tým istým rozhodnutím súdu iného členského štátu aj na trest odňatia slobody, ktorý nebol vykonaný, neumožňuje domnievať sa, že trest bol už odpykaný alebo sa práve odpykáva v zmysle tohto ustanovenia.**

Podpisy